

JENS PETER ÆGIDIUS: Christian Flor. Pædagogen, politikeren, folkeoplyseren. Odense 1994, 386 s., kr. 250.

I den seneste udgave af Dansk Biografisk Leksikon er Christian Flor (1792-1875) skildret med overskrifterne højskoleforstander og politiker. Højskoleforstander var han kun i to år, og artiklen (af Knud Fabricius) tillægger ikke hans indsats i Den grundlovgivende Rigsforsamling og senere i Rigsrådet nogen større betydning. Alligevel er der tale om en længere artikel, og Flor har sin velerhvervede danmarkshistoriske plads. Han er svær at rumme under en enkelt eller såmænd to overskrifter.

Chr. Flor var arkitekten bag den danske bevægelse i Sønderjylland op til 1848, og det var i høj grad hans fortjeneste, at arkitekturen blev grundtvigsk. Flor trådte ikke eller sjældent frem i første række, men han øvede en betydelig indflydelse på de kræfter, der var i den direkte kamplinie. Han »pustede til ilden«, som han selv formulerer det et sted. Bekendt er det forhold, at han skrev de taler, hvormed den unge Laurids Skau fejrede triumfer – et forhold, der længe var et ømtåleligt emne i dansk sønderjysk historieskrivning.

Det vil være en overdrivelse at påstå, at Jens Peter Ægidius kaster afgørende nyt lys over Flors nationalpolitiske indsats, og man kan også på andre felter, f.eks. det tilsyneladende meget spinkle forhold til læremesteren Grundtvig, opleve, at det meste er velkendt viden. Mere nyt bringer forfatteren om Flor som pædagog og folkeoplyser – uden at fremstillingen dog dokumenterer noget større format. Det er overhovedet et indtryk, der fæstnes i denne bog. Flor var en skikkelse uden stærk profil og fremragende egenskaber, men en mand, der var på rette sted på rette tid, og som besad en vilje til at sætte igang og samarbejde.

Jens Peter Ægidius har skrevet sin bog med en meget stor loyalitet overfor det omfattende, fortrinsvis private, kildemateriale. Fremstillingen er bygget op strengt kronologisk med en afsluttende, lidt farveløs, karakteristik. Men det var måske lidt af virkeligheden om Flor på baggrund af en tid, hvor personlighederne stod i kø.

En redelig og bredt, meget bredt, fortalt skildring af Chr. Flor, men ikke nogen milepæl i sønderjysk historieskrivning.

Claus Bjørn

POUL SKAANING: Den unge Christen Kold som samtiden så ham. Odense Universitetsforlag 1995, 170 s., kr. 250.

Der er en betydelig litteratur om Christen Kold, og i vor tid er – trods indvendingerne – Hanne Engbergs bog fra 1985 hovedværket. Men også hun har, hvad der ikke kan overraske nogen, lagt hovedvægten på den voksne Christen Kold og hans skoleprojekter. Det har også været disse, der har stået i centrum i den grundtvigske historieskrivning om Kold, hvor myterne hurtigt blomstrede. Poul Skaaning er ad en omvej kommet ind på den unge Christen Kold og giver i denne fremstilling en skildring af hans »formative years«, især tiden på Snedsted Seminarium 1834-36. Det er kort fortalt Skaanings tese, at den unge Kold blev »vakt« i lige så høj grad af skolens leder, den senere biskop G. P. Brammer, af